

ทัศนะการดำเนินชีวิตของนายโรงโนราตามวิถีชาวพุทธ ในจังหวัดสงขลา จังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัด พัทลุง ระหว่างปี พ.ศ. 2500 – 2550

The Nora Performance Leaders' Concepts of Life in
Buddhist Way in Songkhla, Nakhon Sri Thmmarat and
Phattalung Province between B.E. 2500 - 2550

อุทัย เอกสะพัง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิต
ของนายโรงโนรา และศึกษาอิทธิพลจากนายโรงโนราที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง
ค่านิยมทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นภาคใต้ ศึกษาแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรม
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นายโรงโนรา 15 คน และกลุ่มคนที่เคย
ชมการแสดงโนราแล้ว 30 คน ในเขตจังหวัดสงขลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
และจังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ด้านคติธรรม นายโรงโนรามีหลักธรรมประจำจิตใจที่สำคัญยิ่ง ได้แก่
ความละเอียดใจต่อการทำชั่ว และความเกรงกลัวต่อความชั่วทั้งปวง
2. ด้านเนติธรรม นายโรงโนรามีหลักธรรมประจำจิตใจที่สำคัญยิ่ง ได้แก่
ศีลห้า
3. ด้านวัตรธรรม นายโรงโนรามีหลักธรรมประจำจิตใจที่สำคัญยิ่ง ได้แก่
รูปเคารพตาหลวง ครูหมอนโนรา หัวพราน เป็นต้น
4. ด้านสทธรรม นายโรงโนรามีหลักธรรมประจำจิตใจที่สำคัญยิ่ง ได้แก่
การให้ทาน การกล่าววาจางาม การประพฤติตนบำเพ็ญสาธารณ-
ประโยชน์และการวางตนเสมอต้นเสมอปลาย

¹ อาจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

5. อิทธิพลด้านคำสอน ทำให้ผู้ชมได้แง่คิดเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในศีลธรรมอันดี
6. อิทธิพลด้านศิลปะการแสดง ทำให้ผู้ชมนิยมชมชอบและเกิดความรู้สึกหวงแหนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้
7. อิทธิพลด้านสังคม ทำให้ผู้ชมได้พบปะกันมีความบันเทิงและได้รับฟังข่าวสารที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
8. แนวทางในการอนุรักษ์ ส่งเสริมและพัฒนา นั้น ได้แก่ องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐเป็น 2 แขนงนำในการจัดกิจกรรมทางด้านโนรา จัดสร้างงบประมาณเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่กลุ่มคนผู้ยึดถือการแสดงโนราปลูกฝังจิตสำนึกให้กลุ่มคนในท้องถิ่นให้มีความศรัทธาอนุรักษ์ศิลปะการแสดงโนรา อันมีคุณค่ายิ่งของวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ จัดให้มีเวทีเพื่อเปิดโอกาสให้คณะโนราได้ทำการแสดงอย่างต่อเนื่องและจัดให้มีรายการทางวิทยุหรือโทรทัศน์เกี่ยวกับการแสดงโนร่าอยู่ตลอดเวลา

คำสำคัญ : ทศนะการดำเนินชีวิตของนายโรงโนรา , วิถีชาวพุทธ

Abstract

The research was aimed to study the culture influences which effected to the Nora performance leaders' lives and the influences from the Nora performance leaders' effected to the Southern value alteration. And to study the cultural encouragement method with the sample for instance 15 Nora performance leaders and a group of sample who have been Nora performance in Songkhla , Nakhon Sri Thammarat and Phattalung province , which the result as follows:

- 1 . Moral Culture, the Nora performance leaders had the significant moral principles that are to be ashamed to do evil and be afraid of all sins.
- 2 . Legal Culture, the Nora performance leaders had a significant moral principle that is the five commandments.

3. Material Culture, the Nora performance leaders had the significant moral principle that are the Ta-Luang worship image, Nora master and hunter mask etc.

4. Social Culture, the Nora performance leaders had the significant moral principle that are charity, good speech, do social charity and consistent conduct.

5. Instruction Influence reminds people to spend their lives based on moral.

6. Performance Influence is to be admired and to encourage people to be valued highly in Southern region culture.

7. Social Influence is to entertain and to help people to receive update news or information.

8. The way to preserve, encourage and develop that are the organization or government department, are the mainstay of Nora activities. They should organize budget to support Nora performance adherer and educate the region people's conscious of their faith in the valuable of Nora performance preservation. And they should encourage to arrange stage or opportunity to perform consistently and always publicize Nora performance activities through radio or television broadcast.

บทนำ

การดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์ ล้วนเป็นสิ่งที่น่าสนใจใฝ่รู้ทั้งนั้น จากปรากฏการณ์ทางสังคมของกลุ่มคนทั้งส่วนน้อยและกลุ่มคนส่วนใหญ่ของภาคใต้ ที่ได้สืบทอดจนเป็นประเพณีวัฒนธรรมต่อเนื่องกันมา ล้วนมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตอยู่ในปัจจุบัน และการปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมที่ปรากฏให้เห็นกันอยู่ในสังคมชาวพุทธนั้น ก็จะมีกิจกรรมรักษาศีล การเจริญสมาธิรวมถึงการเจริญภาวนา ซึ่งเป็นผลมาจากการบำเพ็ญอบรมตนตามหลักพุทธธรรม มีการสั่งสอนผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยสอดแทรกปรีชาธรรมในเนื้อหาที่นำมาจากทศชาติชาดก และหนึ่งในนั้นคือเรื่องราวของพระเวสสันดรชาดกตั้งเป็นที่นิยมในการเทศน์มหาชาติ พระภิกษุผู้แสดงธรรมได้ร้องทำนองแหล่เทียบเนื้อในกัณฑ์นอกจากนั้นยังมีการแหล่พร แหล่พา แหล่ชาดกตั้ง ๆ ทั้งนี้ที่เน้นให้ชาวพุทธมีการเสียสละทรัพย์เพื่อบริจาคให้เป็นทานและการเจริญภาวนา สิ่งเหล่านี้กลายเป็นวัฒนธรรมประเพณีไทย ตามฤดูกาลต่าง ๆ ดังที่เป็นอยู่ในสังคมไทยโดยทั่วไป

ในวันสำคัญทางศาสนาวันวิสาขบูชาเป็นศูนย์กลางการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ อย่างในสังคมไทยช่วง 30 ปีมานี้บางหมู่บ้านในสังคมชาวพุทธนิยมเดินทางไปวัดโดยถือจอบเสียมเพื่อไปตายหย่าประเภทหลงแซกร่วมด้วยช่วยกัน ตอนกลางคืนก็อาศัยแสงจันทร์ส่องสว่างในการตายหย่าให้ออกจากวัดทำให้วัดมีความสะอาดกว่าจะเลิกกลับบ้านก็ตีกแล้ว บางครั้งยามวัดมีงานบุญก็มาร่วมกันจัดหาจัดทำไม่เงินดูตาย เช่น การนำผลไม้ กล้วย อ้อยไปติดไว้ตามต้นไม้หรือเสา ศาลาวัดที่จะจัดงานทำบุญถวายสังฆทานแด่พระสงฆ์ เมื่อพระสงฆ์อนุโมทนาในส่วนของบุญทานแล้ว ชาวบ้านลูกหลานที่ไปงานวัดนี้ต่างร่วมสนุกตรุกกันไปหาผลไม้ที่ผูกไว้ตามต้นไม้ภายในวัดเป็นที่สนุกกับการทำบุญ แสดงให้เห็นว่าวัดเป็นศูนย์กลางโดยมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมสร้างสรรค์ให้กิจกรรมทางศาสนาดำเนินไปตามเป้าหมายของงานต่าง ๆ ที่ร่วมกันจัดทำขึ้น ในการจัดงานวัดจะเป็นไปตามประเพณีหรือเป็นการจัดขึ้นเนื่องในโอกาสอะไรก็ตาม สิ่งที่จะขาดไม่ได้ในสังคมชาวปักษ์ใต้คือการละเล่นมีการแสดงโนราห์หนังตะลุง จนกลายมาเป็นเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้ ซึ่งเป็นจุดที่น่าสนใจใฝ่รู้เป็นอย่างยิ่ง เพราะการแสดงดังกล่าวมีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเอาไว้อย่างลึกซึ้ง

ซ่อนปริศนาธรรมเอาไว้อย่างแยบยล เพื่ออบรมบ่มเพาะวิถีการดำเนินชีวิตของสังคมชาวใต้ให้ดำเนินสืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้

แต่เนื่องจากกาลเวลาผ่านไปทุกสิ่งเปลี่ยนแปลงไป พลวัต วัฒนธรรมที่ปรากฏขึ้นสอดคล้องถึงทุกสิ่งน่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างไรบ้างเพราะทุกสิ่งล้วนตกอยู่ภายใต้กฎไตรลักษณ์คือความเป็นอนิจจังที่ไม่เที่ยงแท้ แม้เกิดขึ้นดำรงอยู่เพียงชั่วขณะหนึ่งแล้วก็เปลี่ยนแปลงไป จากการที่ผู้วิจัยมีความสนใจในวิถีชีวิตของมนุษย์ทางด้านการแสดงในราชของชุมชนภาคใต้ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนเอง จึงน่าจะมีการค้นหาความหมายวิถีชีวิตของกลุ่มบุคคลดังกล่าว

ด้วยว่าโนราเป็นการละเล่นเก่าแก่ของภาคใต้ที่สืบทอดมายาวนาน โนราคือมรดกอันล้ำค่าของภาคใต้ มรดกเหล่านั้นได้ตกทอดกันมาเป็นเวลานาน ผู้ว่าโนราเท่ากับว่าเป็นผู้รับมรดกและถ่ายทอดมรดก โดยตรงเพื่อให้ไปสู่กุลบุตร กุลธิดาต่อไปในอนาคต โนราจึงเป็นศิลปะชั้นสูงที่ควรยกย่อง ทะนุถนอมเป็นอย่างมาก (สารภี มุสิกอุปถัมภ์, 2527 : 98) ได้เน้นเห็นความสำคัญและคุณค่าต่อการดำรงอยู่ของโนรา และ (อุดม หนูทอง, 2536 : 6) ได้กล่าวถึงคุณค่าและความสำคัญว่า

“สามารถประมวลเรื่องราวเกี่ยวกับโนราซึ่งกำลังเลือนหายไป พร้อมกับโนราอาวูโล่วได้เกือบหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรณกรรมที่ใช้ในการแสดงโนรา สามารถใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัยให้ลุ่มลึกต่อไปได้ และจาก (พิทยา บุษรรัตน์, 2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับโนราโรงครู ชาวบ้านเชื่อเรื่องครูหมอโนราไสยศาสตร์ ความเชื่อดังกล่าว เป็นความเชื่อดั้งเดิมที่ชาวบ้านที่มีการผสมผสานระหว่างความเชื่อในพุทธศาสนากับลัทธิพราหมณ์และความเชื่อดั้งเดิมหรือลัทธิผีสาเหตุนับเป็นข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์มากที่จะนำมาเพิ่มเติมในเรื่องวิจัยนี้ได้”

สำหรับประเด็นข้อมูลในการวิจัยเป็นการดำเนินชีวิตของนายโรงโนรา และมีระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในช่วงวิถีชีวิตของนายโรงโนราที่สุ่มตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์ในขอบเขตพื้นที่ 3 จังหวัดคือ จังหวัดสงขลา, จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง ในประเด็นที่ทำการวิจัยมีข้อมูลเพียงพอทั้งในส่วนที่เป็นวัฒนธรรมวิถีชาวพุทธ ส่วนที่เป็นวรรณกรรมของโนราและส่วนที่ไปสัมภาษณ์นายโรงโนรา เพื่อให้มองเห็นทิศทางการวิจัยตามวัฒนธรรมที่มีอยู่ในวิถีชีวิตของนายโรงโนราที่แสดงออกมาเป็นการสะท้อนสภาพสังคมและวัฒนธรรม

จารีตประเพณีที่เป็นบทเรียนรู้แทรกอยู่ในเนื้อหา เพื่อให้ผู้ฟังได้เป็นแนวคิด และมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมในชีวิตประจำวันของผู้คนเป็นอย่างมาก

จากสภาพดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตตามวิถีชาวพุทธ โดยศึกษาจากนายโรงโนรา เพื่อศึกษาการสืบสานความเป็นนายโรงโนราว่ามีความเป็นมาอย่างไร และศิลปะการแสดงโนรามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตชาวใต้อย่างไร มีวัฒนธรรมอะไรบ้างที่ยังหลงเหลือตกทอดมาสู่ลูกหลานอันเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่น และสามารถสืบสานต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมของชาวพุทธในด้านคตินิยม เนติธรรม วัตรธรรม และสธรรมจากนายโรงโนรา
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการอนุรักษ์ ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิตนายโรงโนราให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมต่อไป
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลจากนายโรงโนราที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นภาคใต้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ เน้นพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้คือ จังหวัดสงขลา จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง เพื่อเก็บข้อมูลอย่างละเอียดโดยใช้รูปแบบการวิจัย (Research Design) เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) โดยการสัมภาษณ์ สอบถาม จัดสัมมนากลุ่มย่อย (focus group) ระดมความคิดเห็นและศึกษาข้อมูลเจาะลึกนายโรงโนราจำนวน 15 คน และชาวบ้านในท้องถิ่นที่เคยชมการแสดงโนรามาแล้วจำนวน 30 คน
2. ขอบเขตด้านเวลา เน้นระยะเวลาของการศึกษาอยู่ในช่วงวิถีชีวิตของนายโรงโนราที่สุ่มตัวอย่างเพื่อการสัมภาษณ์ ตั้งแต่เข้ารับเริ่มฝึกหัดรำโนรา ออกแสดงจนมาถึงปัจจุบันอยู่ในช่วงระยะเวลา 50 ปี คือตั้งแต่ พ.ศ. 2500-2550

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ตัวแปรในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ วัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตตามวิถีชาวพุทธทั้งสี่ด้านคือ ด้านคตินิยม ด้านเนติกรรม ด้านวัตรธรรม และด้านสหธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทศนะการดำเนินชีวิตของนายโรงโนรา หมายถึง บุคคลผู้ปฏิบัติตามหลักวัฒนธรรมสี่ประการ คือคตินิยม เนติกรรม วัตรธรรม สหธรรม ที่ปฏิบัติให้ดู เป็นอยู่ให้เห็นตลอดชีวิตของเขาเหล่านั้น
2. คตินิยม หมายถึง วัฒนธรรมเกี่ยวกับจิตใจที่เป็นหลักธรรมในการดำรงชีวิต ได้แก่ วัฒนธรรม ด้านศีลธรรมจรรยา และมารยาทต่าง ๆ
3. เนติกรรม หมายถึง วัฒนธรรมเกี่ยวกับกฎกติกาหรือกฎระเบียบข้อบังคับ รวมไปถึงจารีตประเพณีที่ยึดถือและปฏิบัติตาม ได้แก่ กฎหมาย สิทธิหน้าที่ของพลเมืองตามกฎหมาย
4. วัตรธรรม หมายถึง วัฒนธรรมเกี่ยวกับวัตถุสิ่งของ เครื่องอุปโภค บริโภค เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ได้แก่ สิ่งที่ทำให้เกิดการกินดื่มอยู่ดี และเกี่ยวกับวัตถุสิ่งของต่าง ๆ สำหรับเป็นเครื่องสืบทอดทางสังคม วัฒนธรรมของธรรมชาติ
5. สหธรรม หมายถึง วัฒนธรรมเกี่ยวกับทางสังคมเป็นเรื่องมารยาทต่าง ๆ หรือขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ปฏิบัติตามกันมา และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข
6. วิถีพุทธ หมายถึง บุคคลผู้ปฏิบัติตามหลักวัฒนธรรมสี่ประการ คือ คตินิยม เนติกรรม วัตรธรรม สหธรรม
7. ในจังหวัดสงขลา จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง หมายถึง ขอบเขตพื้นที่ศึกษา เฉพาะ 3 จังหวัดนี้เท่านั้น เพราะมีพื้นที่ติดกับตำนานโนราในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่สืบทอดมายาวนาน
8. ระหว่างปี พ.ศ. 2500 – 2550 หมายถึง ช่วงระยะเวลาที่นายโรงโนรา เริ่มรับการฝึกหัด รำร้อง และออกแสดงโนราเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากนายโรงโนรา และผู้เคยชมการแสดงโนรา มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นกรอบทางวัฒนธรรมสี่ด้านเพื่อระดมความคิดเห็นจากการสนทนากลุ่ม ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาการนำวัฒนธรรมไปใช้ในการดำรงชีวิต อิทธิพลต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรม รวมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาวัฒนธรรมให้สืบทอดต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 2.1 กำหนดกลุ่มเป้าหมายเพื่อจัดสนทนากลุ่ม
- 2.2 นัดวันเวลา และสถานที่ในการจัดทำกิจกรรมสนทนากลุ่ม
- 2.3 คณะวิทยาการสนทนากลุ่ม คือ ผู้วิจัย ผู้มีความรู้ในชุมชน
- 2.4 จัดทำแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตไปปฏิบัติและอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรม รวมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาวัฒนธรรม
- 2.5 เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามดังกล่าว
- 2.6 จัดประชุมสัมมนาหาข้อสรุปที่ชัดเจน และจัดให้มีการวิจารณ์เพิ่มเติม
- 2.7 สรุปเป็นผลการวิจัย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหาในเอกสารเกี่ยวกับโนรา (Content Analysis) และการอุปมาน เชิงวิเคราะห์ (Analytic Induction) โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ทางสังคม และหลักจริยธรรมทางศาสนา (Socialnor)

- 3.2 วิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์นายโรงโนรา และชาวบ้าน
ที่เคยชมการแสดงโนรา แล้ววิเคราะห์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหา
ประกอบรายละเอียดของข้อ 1
- 3.3 ศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อหาความถี่
ของการนำไปเป็นแนว ปฏิบัติในวิถีชีวิตจริง แล้วหาค่าเฉลี่ย
และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อแปลค่าระดับการปฏิบัติในชีวิต
ประจำวัน โดยอาศัยเกณฑ์ ดังต่อไปนี้
- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต
อยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต
อยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต
อยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.50 หมายความว่า นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต
อยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายความว่า นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ใน
ระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทั้งสี่ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. **ด้านคติธรรม** หมายถึง หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาที่นำมาใช้ในการ
การดำเนินชีวิตประจำวันของนายโรงโนรา โดยภาพรวมแล้วคติธรรมทุกรายการอยู่
ในชีวิตจิตใจตลอดเวลา สอดแสดงถึงการได้อบรมบ่มเพาะทางสติปัญญาของนายโรง
โนราเหล่านั้นที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีทางพุทธศาสนาของไทย
ที่ยังมีผลต่อการดำเนินชีวิต ในสังคมสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวล้วนได้รับการซึมซับในแง่
คติธรรมหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาบางครั้งการไปเข้าป่ายู่ออาศัยในวัดได้ไป
คลุกคลีกับพระได้เรียนรู้ศีลธรรมจรรยา นำมากล่อมกลอมวิถีชีวิตตนเองจนก่อเกิด
มีความรู้ความเข้าใจแล้วน้อมนำไปปฏิบัติจนกลายเป็นคติธรรมในการดำเนิน

ชีวิตตน และพระสงฆ์ยังคงมีบทบาทสำคัญในการการอบรมสั่งสอนธรรมเพื่อให้เข้าถึงชีวิตจิตใจของชาวบ้านและมีธรรม พิเศษ ได้แก่ ธรรมคุ้มครองโลกคือ ธรรมที่ช่วยให้โลกมีความสงบเรียบร้อยไม่เดือดร้อนและสับสนวุ่นวาย ได้แก่ หิริ คือความละอายใจต่อการทำความชั่ว โอตตปเปะ คือความเกรงกลัวต่อความชั่ว

2. **ด้านเนติธรรม** หมายถึง กฎระเบียบ จารีต ประเพณี กฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดขึ้นและนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตของนายโรงโนรา กฎกติกาต่าง ๆ เหล่านี้จะก่อเกิดความเรียบร้อยในการดำเนินชีวิตในทางโลกเพราะทุกคนต้องกระทำตนเองเคารพกฎหมายหรือกฎระเบียบตามศีลธรรมประเพณีของบ้านเมือง เมื่อกล่าวโดยภาพรวมแล้วพบว่า หลักธรรมพิเศษ ได้แก่ ศีล 5 เป็นข้อปฏิบัติตนในการละเว้นความชั่วหรือการควบคุมตนเองให้อยู่ในความไม่เบียดเบียนมี 5 ประการคือการงดเว้นจากการปลงชีวิตของสรรพสิ่งทั้งหลายหนึ่ง การงดเว้นจากการขโมยทรัพย์สมบัติของผู้อื่นหนึ่ง การงดเว้นจากการประพฤติดีในกามคุณทั้งหลายหนึ่ง การงดเว้นจากการพูดโกหกหลอกลวงผู้อื่นหนึ่ง และการงดเว้นจากสิ่งเสพติดทุกประเภท เป็นต้น

3. **ด้านวัตถุธรรม** หมายถึง ความเชื่อ ค่านิยมที่มีผลต่อการนำสิ่งอันก่อเกิดเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นสถานที่ เป็นรูปเคารพที่นายโรงโนรานำมาใช้เป็นเครื่องรางของ ขลังติดตัวหรือมีความเชื่อที่เป็นนามธรรมจับต้องไม่ได้พบว่า นายโรงโนราส่วนมากมีความศรัทธามั่นคงในตาหลวง ครูหมอโนรา หัวพรานตลอดถึงเครื่องอุปกรณ์การใช้เพื่อแสดงโนรา นับเป็นวิถีชีวิตที่ผูกไว้กับความเชื่อในวัตถุมงคลว่าสิ่งเหล่านั้นช่วยเหลือตนได้จริงโดยเป็นที่พึ่งทางจิตใจว่ามีผลจริงและสามารถป้องกันภัยอันตรายแก่ตนได้จริง

4. **ด้านสหธรรม** หมายถึง วัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม มีการอยู่ด้วยกันอย่างมีความรักความสามัคคี มีศีลธรรมอันดีต่อกัน และได้นำไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันในคณะของนายโรงโนราซึ่งพบว่า คณะของนายโรงโนราส่วนมากได้นำหลักสังคหวัตถุเป็นหลักการสงเคราะห์แก่หมู่คณะเพื่อการปกครองมีทาน คือการให้ มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การรู้จักเสียสละแบ่งปัน เป็นการเสียสละแบ่งปันให้ความช่วยเหลือกันและกันด้วยสิ่งของ ตลอดถึงการแบ่งปันน้ำใจให้แก่กันและกัน รวมไปถึงการให้ความรู้และการให้คำแนะนำสั่งสอนด้วย ปิยวาจา

คือ คำพูดอันเป็นที่รัก เป็นวาจาอันดูดีมีน้ำใจหรือเป็นวาจาที่ซาบซึ้งตรึงใจ เป็นการกล่าวคำสุภาพอ่อนโยนมีความไพเราะอ่อนหวานสมานเมตตาไมตรี ก่อให้เกิดความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน อัตตจริยา คือ การประพฤติตนเป็นประโยชน์ เป็นการชวนช่วยเหลือกันในกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะเป็นการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ ตลอดจนช่วยเหลือแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม และสมานัตตตา คือความมีตนเสมอต้นเสมอปลาย เป็นการปฏิบัติตนอยู่อย่างสม่ำเสมอในชนทั้งหลายและเสมอกันในสุขทุกข์ โดยร่วมกันรับรู้ร่วมกันแก้ไขตลอดถึงการวางตัวให้เหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะบุคคล เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อมให้ถูกต้องตามธรรมเนียมซึ่งแล้วแต่เป็นกรณีไป

สำหรับแนวทางอนุรักษ์ส่งเสริมและพัฒนาศิลปการแสดงโนรา

1. บทบาทของรัฐ

1.1 หน่วยงานของรัฐเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ส่งเสริมและพัฒนาศิลปการแสดงโนรา

1.2 จัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานในระดับท้องถิ่นเพื่อจัดกิจกรรมทั้งหาเครื่องดนตรีหรือสิ่งที่เป็นอุปกรณ์การแสดงดนตรีเกี่ยวกับการแสดงโนราเชื้อประโยชน์แก่กลุ่มคนผู้ยึดถืออาชีพการแสดงโนรา

1.3 หน่วยงานของรัฐระดับท้องถิ่นควรมีแผนพัฒนากลุ่มชนสำนึกรักบ้านเกิดที่ไม่ได้เคลื่อนย้ายไปไหน ให้เขาเหล่านั้นหันกลับมาสู่ความเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมมีการส่งเสริมสมัครให้ฝึกหัดแสดงโนรา ด้วยจิตใจที่รักเพื่อการสืบทอดตลอดไป

2. บทบาทของประชาชนในชุมชน

2.1 ให้การยกย่องเชิดชู ส่งเสริมครอบครัวของโนราให้เด่นในสังคม มีความเป็นอยู่อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

2.2 จัดพิมพ์หนังสือชีวประวัติโนราเพื่อให้เข้าใจในวิถีชีวิตที่นายโรงโนราประพฤติปฏิบัติธรรมปฏิบัติให้ดูเป็นอยู่ให้เห็นเพื่อให้แพร่หลาย

2.3 ปลุกฝังจิตสำนึกของชาวบ้านให้ความศรัทธาและอนุรักษ์ศิลปการแสดงโนราอันมีค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้

2.4 จัดให้มีเวทีเพื่อเปิดโอกาสให้คณะโนราได้แสดงอย่างต่อเนื่อง และเชิญชวนผู้คนที่มาสนับสนุนร่วมด้วยช่วยกันอนุรักษ์ประเพณีไทย

2.5 จัดกิจกรรมส่งเสริมการแสดงโนราตามเทศกาลสำคัญของไทย

2.6 จัดให้มีรายการวิทยุ โทรทัศน์เกี่ยวกับการแสดงโนราอย่างต่อเนื่อง เพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนทั่วไปที่สนใจได้ทราบและเข้าร่วมชื่นชม ในกิจกรรมต่าง ๆ

2.7 จัดให้มีสมาคมของโนรา เพื่อเป็นองค์กรช่วยเหลือสนับสนุน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ

สำหรับอิทธิพลจากนายโรงโนราที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

1. **อิทธิพลด้านคำสอน** การได้มาชมการแสดงโนราแล้ว ได้บทเรียนชีวิตสอนตนเพราะการแสดงโนราเป็นการนำเนื้อหาสาระมาจากชีวิตจริงของผู้คนในท้องถิ่นนั้น มีบทกลอนสดเป็นการสั่งสอนให้ใช้ชีวิตอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม มีความกตัญญูทวดเวทีต่อผู้มีพระคุณ
2. **อิทธิพลด้านศิลปะการแสดง** การชื่นชมศิลปะการร่ายอย่างงดงามอ่อนช้อย หลากสีลาทำให้เกิดความรู้สึกรักและหวงแหนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้และปรารถนาจะให้คงมีการแสดงโนราอยู่ตลอดไป
3. **อิทธิพลด้านการสื่อสาร** เป็นความรอบรู้ที่ได้รู้จักการแสดงโนราที่บอกข่าวสารต่าง ๆ ในฐานะที่โนราต้องเดินทางไปในสถานที่ต่างถิ่นได้รับรู้ข่าวสารต่าง ๆ แล้วนำมาบอกเล่าแก่ผู้ชมได้รับฟัง
4. **อิทธิพลด้านวัฒนธรรม** เป็นความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ความเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ยังคงมีการแสดงโนราที่สืบทอดมายาวนาน
5. **อิทธิพลด้านสังคม** เป็นการมาชมแล้วได้รับความบันเทิงเริงใจ และผู้คนในทุกชุมชนได้มาพบปะพูดคุยกันเกิดความเข้าใจในการปฏิสัมพันธ์เป็นผลดีต่อชุมชนท้องถิ่นนั้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าวัฒนธรรมของชาวไทยพุทธทั้งสี่ด้าน ยังมีผลต่อการดำรงชีวิตของนายโรงโนราที่ยึดถือสืบต่อกันมาดังนี้

1. **ด้านคติธรรม** ประจําจิตใจของนายโรงโนราเป็นเพราะการได้รับอิทธิพลจากคำสอนทางศาสนาที่เข้าไปถึงจิตใจของกลุ่มชนมาแต่โบราณ ชาวบ้านนิยมส่งบุตรหลานเข้าไปเป็นเด็กวัดเรียนทางคตินธรรมก่อนที่จะออกไปแสวงหาความรู้ทางคติโลก โดยมองในภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่าในครอบครัวหนึ่งที่มีลูกชายมากมักจะนำไปมอบไว้เป็นเด็กวัดเรียนหนังสือกันในวัดตั้งแต่เล็ก ๆ จนเติบโตใหญ่ การได้รับอบรมปรมธรรมะแต่ยังเยาว์วัยนั้นทำให้เด็ก ๆ เติบโตมาอย่างมีคุณคํามีศีลธรรมประจําจิตใจ ทั้งนี้เพราะรากฐานทางวัฒนธรรมไทยก็คือ หลักคำสอนทางพุทธศาสนาสอดคล้องกับคุณ โทษณ์ (2545 : 51) ที่กล่าวว่าเริ่มตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นต้นมา พุทธศาสนาได้กลายเป็นรากฐานของศีลธรรมและวัฒนธรรมไทย และสะท้อนถึงสังคมภาคใต้ที่อยู่หลากหลายวัฒนธรรม แต่เราอยู่กันได้ดีมีความสุขสามัคคีที่ติดต่อกันใน 3 จังหวัด คือ จังหวัดสงขลา จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง สอดคล้องกับ ดร.ณิ บุญภิบาล (2530 : บทคัดย่อ) ที่ว่าศาสนามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปฏิบัติตามระบบการปกครอง เป็นต้น
2. **ด้านเนติธรรม** นายโรงโนรามีหลักธรรมศีล 5 ประการ ซึ่งเป็นกฎพื้นฐานของมนุษย์เป็นผลสะท้อนถึงวิถีชีวิตของคนดี มีความรับผิดชอบต่อการงาน การทำตามกฎหมายหรือกฎกติกาของบ้านเมืองนั้นจะทำให้สังคมหรือชุมชนมีความสงบมีสันติภาพโดยทั่วหน้ากันถือว่าเป็นจริยธรรมของบุรุษและสตรี ผู้เดินทางสว่างทุกคน สอดคล้องกับไพฑูริย์พัฒน์ใหญ่ยิ่ง และคณะ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ว่าการถือศีลห้าเป็นจริยธรรมของบุรุษผู้เฒ่าคือเข้าวัดปฏิบัติธรรมและดำรงตนให้มีแก่นสารเพื่อเป็นหลักแก่บุคคลในครอบครัว นอกจากนี้ในความเป็นโนรายังต้องฝึกหัดรักษากฎกติกการ่ายรำที่เป็นท่าหลัก สะท้อนเห็นความมีเนติธรรมในการฝึกหัดรำโนราได้เป็นอย่างดี

3. **ด้านวัตถุ** นายโรงโนรามีหลักวัตถุธรรมประจำจิตใจอยู่เสมอ โดยเฉพาะการรักษาตน ให้ถูกต้องตามตาหลวง ครูหมอนิราที่ยึดถือปฏิบัติด้านความเชื่ออย่างเคร่งครัดสอดคล้องกับเชลิม นากนวล และจรัส ชูชื่น (2540 : บทคัดย่อ) ที่ว่า ส่วนทัศนะต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ มีความเชื่อเรื่องครูหมอนิราแบบทุกคน นับว่าเป็นทัศนะที่บริสุทธิ์จริง ๆ และกลายมาเป็นความเชื่อประจำท้องถิ่นภาคใต้ก่อเกิดพิธีกรรมมากมาย สอดคล้องกับพิทยา บุษรรัตน์ (2535 : บทคัดย่อ) ที่ว่าในความเชื่อเกี่ยวกับนิรา ชาวบ้านเชื่อเรื่องครูหมอนิรา ไสยศาสตร์การบน และการแก้บนครูหมอนิรา การรำตีบหัวควาย การรักษาอาการป่วยใช้การเข้าทรงและร่างทรง เป็นต้น
4. **ด้านสทธรรม** นายโรงโนรามีหลักสทธรรมประจำจิตใจอยู่เสมอ โดยเฉพาะความ เชื่อเพื่อนในเพื่อนมนุษย์ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ประการ สอดคล้องกับณัฐพงศ์ อนุวัตรยรรยง (2540 : บทคัดย่อ) ที่ว่าหลักคำสอนทางศาสนาของชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมแม้ว่าจะมีวิธีการและหลักการปฏิบัติต่างกันไป แต่มีจุดประสงค์เดียวกัน คือสอนบุตรหลานให้มีความเคารพนับถือ ให้การดูแลบิดา มารดา หรือผู้สูงอายุ และสอดคล้องกับรัตติยา สาและ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ว่าความเข้าใจและยอมรับในเรื่อง “ความแตกต่างของค่านิยม” ซึ่งกันและกันที่มีความเป็นไปโดยอาศัยผลึกแห่งความเป็นกัลยาณมิตร เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในสังคมชาวพุทธควรแสวงหาคำคุณค่าของความเป็นวัฒนธรรมทั้งสี่ด้าน แล้วพยายามน้อมนำมาปฏิบัติให้เกิดมีขึ้นในจิตใจ เพื่อความเจริญงอกงาม ในการดำเนินชีวิตเพราะในความเป็นมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาอบรมตนเอง ได้เท่านั้น จึงกลายเป็นผู้ประเสริฐ

หน่วยงานราชการในท้องถิ่นภาคใต้ควรกำหนดวันหยุดเพื่อส่งเสริม กิจกรรมการแสดงในรา ซึ่งเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้าน อาจจะเป็น 2 ครั้งในหนึ่งปี สถานศึกษาควรมีบทบาทสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนในราต่อไป เพื่อการชื่นชมในศิลปะการแสดงก้าวไกล และเท่าเทียมกับวัฒนธรรมอื่น ๆ

คณะสงฆ์ที่ประจำอยู่ในภาคใต้ ควรให้โอกาสเปิดวัดเพื่อสร้างเวทีแสดงในรา เพื่อร่วมกันอนุรักษ์ส่งเสริมและพัฒนาให้สืบทอดต่อไป

การส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวเป็นแหล่งปลูกฝังวัฒนธรรมตามหลัก พุทธธรรมคำสอน เพื่อก่อให้เกิดเยาวชนที่ดีของประเทศชาติในโลก

เอกสารอ้างอิง

- คุณ โทจันทร์.(2545). พุทธศาสนากับสังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรีนติ้งเฮ้าส์.
- เฉลิม มากนวล และจรัส ชูชื่น.(2540).งานวิจัยเรื่องการศึกษาการใช้ภาษา และโลกทัศน์ในบทมโนราห์.ปัตตานี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ณัฐพงศ์ อนุวัตรรยรง.(2540). การเปรียบเทียบการสนับสนุนทางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของผู้สูงอายุชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ในภาคใต้ตอนบน. กรุงเทพฯ : สังคมศาสตร์ การแพทย์และสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดร.ณิ บุญภิบาล.(2530). การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมชาวไทยมุสลิม ในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส กับจังหวัดสตูล ซึ่งมีผลกระทบต่อการปกครอง. สงขลา : สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิทยา บุชรรัตน์.(2535). ในราโรงครูตำบลท่าแค อำเภอเมืองพัทลุง
จังหวัดพัทลุง. สงขลา : ปรินญาตลปศาสตรมหาบัณฑิตวิชาเอก
ไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2537).ในราโรงครูวัดท่าคูระ ตำบลคลองรี อำเภอสตงพระ
จังหวัดสงขลา. สงขลา : -สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ.

ไพฑูรย์ พัฒนใหญ่ยิ่ง และคณะ.(2548). จริยธรรมในการดำเนินชีวิต
โดยภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่นภาคใต้ : กรณีศึกษาจากวรรณกรรม
หนังตะลุง. ปัตตานี : โครงการจัดตั้งสถาบันสมุทรรัฐเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.

รัตติยา สาละ.(2540).การปฏิสัมพันธ์ระหว่างศาสนิกที่ปรากฏในจังหวัด
ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การวิจัย (สกว.)

สารภี มุสิกอุปถัมภ์.(2527). ในราลงครู. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.

อุดม หนูทอง.(2536). ในรา. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้.